

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " — "	páp. komorník, kraj. vyslanec.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka --- 1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Organizujme sa!

Snáď mi všetci neporozumiete, keď chcem vám zahrmeť: Organizujme sa!

Čo to znamená: organizácia, na čo treba myslieť keď čítate vyšej uvedený nadpis: Organizujme sa?

Aby sme sa dobre porozumeli, dovoľte, abych vám to na krátko vysvetlil.

Organ poznáte každý. Je to kunštovný stroj hudbný, na ňomž hrá vám pán organista pri službách božích. — Kto mal príležitosť vidieť z blízka ústrojnosť takéhoto organa, každý spozorovať mohol, že v takomto hudbnom stroji jestvuje akýsi zázračný poriadok. Slabé, tenké, ostrúhané prútky, spojené klinčkami a drótami sú to, ktoré stvárajú rozličné píšťale tak, ako to prsti hrajúceho znalca kážu. Človek sa až začuduje, že tú velebnú hru organovu také slabunké prútky zprostredkujú! — Složenie tých malých všeliakých prútkov a iných slabých nástrojov ku dokonalej schopnosti potrebné zvuky vydávať: to sa menuje *organizácia*.

Ale v širšom smysle slova rozumieme pod slovom organizácia aj všetku, akúkoľvek inú ústrojnosť, ktorá je vstave pravidelne účinkovať. Tak organizované je telo zdravého človeka, aby videlo, dýchalo, slyšalo, pracovalo atď. Bez akejtakej organizácie nemáte ničoho na svete. Všetko jestvuje, hýbe sa, žije a účinkuje dľa istého poriadku.

Aj život náš spoločenský je organizovaný. N. pr. cirkev sv. má duchovných predstavených, má prostriedky milosti, má svoj poriadok bohoslužieb. Štát tiež je nič iné, ako organizácia ob-

čanov, ktorí dľa istého poriadku — dľa ústavných zákonov — spolu nažívajú. A takáto organizácia javí sa aj v tých najmenších tvoroch spoločenských. Organizovaná je n. pr. stolica: má svojho župana, svojich úradnikov, svoj výbor stoličný. Organizovaný je okres: má svojho služneho, lekára, notárov atď. Organizovaná je obec: má rychtára svojho a výbor obecný. Slovom: čosi-akási organizácia javí sa nám všade: ešte aj učni, židia-noškári, ba aj cigáni sú ako-tak poriadani, zorganizovaní. Bez volajakého poriadku ničoho jestvujúceho nenajdete.

Chcem sa vás teraz pýtať: ako sú organizovaní ľudáci? Otázka je dnes menovite na mieste, či sme my, ľudáci dostatočne zorganizovaní, a či nám k tej organizácii už nič nechýbí? — Na túto otázku odpovieme takto: ľudová strana naša je zorganizovaná, ale je nie *dostatočne* zorganizovaná.

Prečo? Pre toto: Máme centrum v Pešti, v ktorom najlepší vodcovia naši na všetko pozorujú dľa možnosti, ktorí pohyby naše riadia a vedú, ktorí usilujú sa byť v stálej spojenosti so všetkými privržencami strany našej. Má strana naša potom aj potrebné časopisy, v ktorých poučuje a upovedomí členov svojich o všetkom. Je tento centrum pešťansky — akoby srdce ľudovej strany, bez ktorého jestvovať sa nám nedá, a mimo ktorého alebo proti nemu účinkovať žiaden ľudák nemôže prospešne, ale ani nesmie. To je predsa vec zrejma.

Ale srdce je len srdce! S tým srdcom, s tým centrom pešťanskym strany ľudovej musejú spolupracovať a aj spolucítiť všetky ďalšie organizácie strany našej! A jestli by takýchto ďalších

organizácií tu i tam nebolo: nuž treba také bezodkladne utvoriť a sa s hlavným orgánom — s centrom našim — čo najskorej spojif, každá najmenšia sila naša musí nám byť vzáctná, každý jeden ľudák, volič-nevolič, má byť v úzkom spojení a má dbať o to, aby všetci my tvorili sme jednu nepremožitelnú organizáciu.

Predovšetkým treba nám je všade takáto organizácia s ohľadu *politického*. Obec, ktorá je ľudová, má byť zorganizovaná. Tu má byť jeden hlavný dozorca, ktorý o každom ľudákovi-voličovi vie, a vie aj o protivníkoch našich, o slabých trochároch, o príčinách zdaru nášho v obci tej, abo nezdaru. Tomu hlavnému dozorcovi musejú ísť na ruku tí najstatočnejší a najneodvyslejší ľudáci v obci. Títo majú byť našimi kortešmi a rozširovateľmi novín našich.

A jako každá jedna obec sama v sebe, tak majú byť zorganizované pospolu aj všetky obce jedného volebného okresu. Obce tieto, poľahke jejich hlavní náčelníci majú si vyvolif toho najväznejšieho občana v okrese za svojho predsedníka s centrom. Pod náčelníctvom tohoto okresného vodcu majú sa priverženci naši ustálf na tom: koho kandidovať, ako bránil sa proti nepriateľom, ako zastávať šliapané naše dobré práva. *Nesmiete všetkú prácu očakávať jedine len od centrumu*, ale každý okres organizuj sa, vydržiavaj porady, dávaj návrhy, a predostri centrumu to, čo si ustálf. Časy žijeme natolko neisté; predčasné voľby tak vysia nám nad hlavou, že musíme priverovať všetkým našim: organizujte sa v okresoch, a organizujte sa *už!* Duchovní, neodvislí páni, múdrejší občania, a všetci milí priverženci naši, robte čo môžete, robte smele a s takou horlivosťou, s akou pracujú najnovšie liberálni korteši. Z dopisov našich dozviete sa, že slúžnovci a iní sluhovia vlády namáhajú sa už s tou kortešačkou kam čert káže, a nadto všetko ešte aj vlei v ovčom odeve chceli by pomýlif a potrať rady ľudákov. Budme na stráže, organizujme sa a uvidíte, že všetky zlomyselné úklady proti nám ostanú marné.

Ale krome politickej organizácie potrebná je nám organizácia aj spoločenská. Do tejto prihlásiť sa musí každý: starý-mladý, muž-ženská, volič-nevolič. Naša ľudová spoločenská organizácia záleží v tom, že chceme sa bránil proti našim liberálnym protivníkom spoločnou svorno-

sťou. Ako to? Takto: Jesto n. pr. kupec, alebo sú mnohí kupci — sklepari — a to bohatí — ktorí jedine *z ľudu žijú*. Títo z ľudu žijúci boháci pomáhajú pri volbe našim protivníkom, kortešačkou peniazmi a všeliakým iným spôsobom namáhajú sa tak, ako by chceli silou-mocou dokázať, že sú nám a našim zásadám smrteľnými nepriateľmi. Robia to smele preto, lebo zo skúsenosti vedia isto, že proti «hlúpemu Janovi» takto robif môžu, bo ten «Jano» iba že ím zakľaje rabina alebo tristo duší, zato ale pojde mu zanášať všetky groše svoje, ako na to treba. — Nuž spoločenská organizácia donáša sebou, aby ľud svojich úhlavných nepriateľov a politických potlačovateľov bál sa, ich grošom svojim nepodporoval. Konečne, za svoje peniaze môže si človek nakúpiť potrebné veci, kde sa mu len páči, a nikto nesmie ím zaslievať, jestli svojho politického potlačovateľa a nenávisníka naveky budem obchádzať. Nech by len takáto spoločenská ľudová organizácia spojila sa ku svornej činnosti a ku usrozumenému chovaniu sa všetkých ľudového smýšľania kresťanov: veru by potom nepachoril sa pri volbe ani jeden nevďačník — kupec proti nám! Nech by len dal ľudový národ pocíť svoju nevôlu takým opovážlivým potlačovateľom politickým ľudu; a nech by len museli tí trochu až prismetí kšeftári v prázdnych putikách oplakávať svoju nevďačnosť, preukázanú pri volbe proti ľudu: veru by ím chuť odpadla od ďalšieho strečkovania proti vám!

Ba na môj hriešnu pravdu! ešte by sa aj na kolenách plazili pred vami a šli by prví hlasovať na kandidáta vášho.

Mal bych sa teraz pýtať: prečo sme my teda ozaj takí hlupáčkovia, že nás môžu pri volbe potierať, prenasledovať tí, ktorí jedine z nás žijú? A prečo sa nám môžu tí istí ešte potom aj dobre vysmiať, ako takým bláznom?

Rozmýšľajte nad tým!

A o tej našej spoločenskej organizácii si ešte povieme. E.

Večierok spojený s tanečnou zábavou «Kat. del. Kruhu» v Pešťbudíne vypadol nad všetko očakávanie skvele. V milej oka ľahodiacej miestnosti zabávala sa nie len tá mládež, ale mnohí i z pomedzi už pošedilých miestnych a prespolných starších pánov až skoro do bieleho rana.

POLITICKÉ CHÝRY.

Osvedčenie grófa Goluchowského o rusko-japonskej vojne.

Zahraničný podvýbor uhorskej delegácie mal tiež zasadnutie pod predsodníctvom Ludvika Lánga, na ktorom viacerí delegáti podali grófovi Goluchowskému otázky v záležitosti rusko-japonskej vojny. Zahraničný minister gróf Goluchowsky vyhlásil, že Rakúsko-Uhorsko a všetky mocnosti uzavrely, že počas tejto vojny budú mať pred očima najprísnejšiu neutralitu a že sa vôbec nezamiešajú do vojny. Naša monarchia v tomto konflikte nemá žiadnych záujmov a v oči oboj bojujúcim stranám zaujíma rovnaké stanovisko, ale preto zahraničný úrad oboj bojujúcim stranám dovoľí, aby svoje prípadné potreby zakrývaly z našej monarchie. Bezpodmienečná neutralita, ktorá bude zadržaná, nevytvára, aby sme z vojny hospodárskeho osuhu nemali. Počas grécko-tureckej vojny naša monarchia nezakázala, aby si bojujúce strany u nás nekupvaly kone, zbraň, muníciu. Na otázku grófa Jána Esterházyho minister odpovedal, že akcia našej monarchie a Ruska na Balkáne je cele pokojného charakteru a že rusko-japonská vojna nemôže mať taký obrat, pre ktorý by klesla zaujatost Ruska o Balkán. Rusko s našou monarchiou i naďalej bude solidne pokračovať na uskuťtočení spoločne vypracovaného programu.

Delegácie.

V ďalšom zasadnutí delegácie živšia debatta vyvinula sa ešte aj okolo tej otázky, že prečo slúži v Bosne viac uhorských ako rakúskych vojakov? Minister Pittreich dal na túto otázku odpoveď, ale vyhlásil, že je to odpoveď dôverná a tak do verejnosti pustená nebola. Podobne živá debatta bola o lifrovaní potrieb pre vojsko. A. Hegedüs, býv. minister obchodu podvrátil to tvrdenie, že je Uhorsku pri dodávaní poľnohospodárskych plodín pre vojsko nahradené to, o čom menej priemyselných článkov lifruje pre armádu a vykázal, že Uhorsko i z poľnohospodárskych plodín lifruje len 32—34 percenty, teda nižšie kvotové príemeru.

Ďalej spomenutia zasluhuje, že na návrh referenta Münnicha vyriekli, že ak by bolo potrebné postavenie novej kadétskej školy pre delostrelcov, tak má sa postaviť v Uhorsku. Konečne podvýbor vyslovil svoju dôveru spoločnej vojenskej vláde. Po tieto dni majú sa pred delegátmi probovať nové bronzové delá (kanóny) na steinfeldskom poli.

Náš ľudák Štefan Rakovszky pred denným poriadkom uviedol do reči minúloročné talianske manévry, ktoré mali vraj nepriateľskú tendenciu.

Gabriel Ugron žiadal, aby minister vojny podal podrobnú zprávu o hotovosti a vyzbrojení armády jako aj to, že kde a kolko munície je uložené. Ministerský predseda gróf Tisza prosí, aby Ugronov návrh bol odvrhnutý, lebo hotovost armády je všade najväčšou tajnosťou a bolo by hotovou vlastizradou, keby sme to my oznámili svetu. Návrh Ugronov bol odvrhnutý.

Potom sa prešlo k pojednávaniu rozpočtu. Referent M. Falk odporúčal rozpočet k prijatiu a zaoberajúc sa vo svojej reči s osvedčeniami zahraničného ministra, vyslovil svoje uspokojenie nad tým, že naša monarchia na protí vojne rusko-japonskej je celkom neutrálna. Navrhol, aby zahraničnému ministrovi Goluchowskému odhlasovaná bola dôvera.

Na to sa rozvinula debatta. Mikuláš Szemere hovoriac o zahraničnej politike, peknými slovami hovoril o tej shode, ktorá panuje medzi našou monarchiou a Ruskom ohľadom politiky na Balkáne. Potom chválil upevňovanie trojzpolku a s veľkou pochvalou zmienil sa o nemeckom cisárovi Vilhelmovi, v ktorom vidí ochranu monarchickej zásady.

Gróf Ján Zichy a Štefan Rakovszky opätovne uviedli do reči právo veta pri volbe pápeža. Prizvukovali, že uhorský kráľ nemá práva ako taký protestovať (veta povedať) proti volbe pápeža — ako sa to malo udať pri poslednej volbe. To právo prináleží iba rodine Habsburgovcov a nie kráľovi uhorskému, preto nemalo sa použiť v mene cisára a kráľa rakúsko- a uhorského.

Je pravdepodobné, že pojednávania delegácií potrvajú ešte do konca tohoto mesiaca a tak uhorský parlament bude sa môcť svoláť iba začiatkom budúceho mesiaca marca.

Macedonská otázka.

Účinok rusko-japonskej vojny akiste pocítíme na Balkáne, kde sa nepokojné živly veľmi tešia tomu, že Rusko celú svoju pozornosť a silu muselo obrátiť na Východ. Už teraz dochodia chýry, že sa bulharskí povstanci znova stroja vtrhnúť do Macedonie. Revolucionárov veľmi posmeluje tá okolnosť, že turecká vláda jako len možno preľahuje uskutočnenie reforiem, ktoré odporúčala naša monarchia a Rusko. Bulharský ministerský predseda tieto dni povedal v sobranji tiež takú reč, ktorá je veľmi vhodná k tomu, aby bulharské obyvateľstvo ešte lepšie rozčulila proti Turecku. A to je povážlivá okolnosť, lebo medzi Bulharmi ustavične rastie počet tých, ktorí chcú, aby si Bulharsko vojnou vymohlo svoje práva na Macedoniu. Zahraničný úrad našej monarchie s veľkou pozornosťou sprevádza udalosti na Balkáne, aby naša monarchia na každý pád bola prichystaná. Ale aj Rusko, ačpráve má mnoho práce na Východe, tiež s pozornosťou sleduje balkánske udalosti, lebo ustálené reformy chce aj previesť. Ruský zahraničný minister vzhľadom na revolučný ruch v Bulharsku, ako to telegrammy oznámily, už aj odkázal bulharskej vláde, že za nepriateľstvo bude považovať každý pokus Bulharska, ktorý bude namierený k napomoženiu macedonského povstania. V Pe-

trohrade myslia, že toto napomenutie nezostane bez účinku. No, ktovie či sa nemýlia, lebo práve teraz z privátneho prameňa dochodiace chýry oznamujú, že sa Bulhari tajne ďalej zbroja. Jako tedy môže priniesť veľké zmätky na Balkáne a naša monarchia, ako susednú zainteresovaná veľmoc musí byť pripravená i ku porobeniu tých najťažších poriadkov, aby v našom susedstve nevybukla krvavá vojna.

Rusko-japonská vojna.

Ukazuje sa, že državy zachovávajú neutralitu, vojna nerozšíri sa, zostane obmedzená na Rusko a Japonsko. Ale Anglia pomáha Japoncom; prepustila im svoj vojenský prístav Vei-hai-vei, postavený oproti Port-Arturu. Podľa polohy svojej zeme Japonci i tak mali výhodu, že proti Rusom, rozdeleným na dvoje, vo Vladivostoku a v Port-Arture môžu operovať koncentrovanou silou, či tu, tam, ako im je primeranejšie. Tým, že Anglia prepustila im svoj Vei-hai-vei, dostali ešte proti Port-Arturu výtečnú operacionálnu basu.

V noci s 9. na 10. februára, po prepadnutí troch ruských lodí torpedovými loďkami, Japonci s veľkou silou obrátili sa prot Port-Arturu. Bombardovanie, dľa jedných správ, trvalo do samého svitu. Ale odtiahli s veľkou ztrátou. Dva križiaky (a možno i jeden veľký obrnenec) im utonuli, o päť torpedových lodí prišli celkom, štyri lode ale boli im poškodené; mŕtvych mali 19 officierov a 117 matrózov.

Asi v tom samom čase Japonci udreli i na dve ruské lode, na «Varjaga» a «Korejca», ktoré stály v korejskom prístave Čemulpo. Boj bol dlhý. Proti veľkej presile konečne «Varjag» zničili sami Rusi, aby nedostal sa nepriateľovi, a «Korejec» utonul.

To všetko bolo ešte pred vypovedaním vojny. Japonci takto dostali sa do výhodnejšieho postavenia. Pozaujímali dôležitejšie posície. na Korei okrem Čemulpa menovite i Mazampo a vysádzajú svoje vojsko na korejské brehy.

Vyhlasenie vojny v Tokio bolo vo štvrtok dňa 11. februára.

Parížsky «Temps» píše: «Japonsko prvé vykonalo vojenský skutok; chcelo, aby nepriateľstvo ukázalo sa čím najzrejmšie. Preto vykonalo svoj skutok nie na Korei, ale v Port-Arture, totiž na vodách ruských. Brutálny tento skutok robí zbytočnými všetky vývody. Je to Japonsko, ktoré chcelo vojnu, a aby ju malo, neostýchalo sa dva razy prehrešiť sa proti medzinárodnému dobrému mravu. Útok skončil sa pre Japonsko priaznive, ale z toho nič nenasleduje pre ďalšie udalosti. Pravý boj rozhodne sa na pevnine».

Na výstrahu lahkoverným čitateľom viedeňská «Deutsche Zeitung» píše:

«Anglická a židovská tlač, obe z rozličných, ale čiastočne známich, čiastočne pochopiteľných príčin usilujú sa predstavovať udalosti na ďalekom Východe v svetle, pre Rusko možno najneprajnejšom. Za príklad dostačí uviesť, ako «Neue freie Presse» opisuje udajne chabé

chovanie sa dvoch ruských lodí v Čemulpe. «Tieto dve ruské válečné lode, ktoré sa tam nachodili k dispozícii ruského poslanca a ruskej stráže v Söule, pri zjavení sa japonskej transportnej eskadry a sprevádzajúcich ju válečných lodí spustily flagy bez toho, žeby boli čo i len jeden výstrel daly... Nastáva otázka, či by v protivnom prípade dve japonské, od Rusov prekvapené válečné lode bez odporu boli sa poddaly. Možno predpokladať, že japonskí velitelia lodí boli by radšej do povetria vyhodili svoje lode, než by boli spustili svoje flagy.» — «D. Ztg.» na túto zlostnú poznámku odpovedá: «Nuž čo by boli Japonci urobili, to je ešte otázka, ale to je isté, že ruské lode bojovali aj oproti ohromnej presile japonskej, až kým neutonuly vo vlnách. Práve tak nedokázala sa ani zpráva anglická, že by pri Port-Arture poškodené lode boli zasady na dno a zavrely vchod do prístavu, ba dve z nich zúčastnily sa potom ešte na odbití útoku japonského na Port-Artur. Odporúča sa teda, aby sme zprávy z anglického prameňa, tak ako zprávy židovskej tlače s príslušnou opatrnosťou prijímali.»

Ruská armáda podelená je na 29 vojenských sborov, z ktorých 23 umiestnené sú v Strednej Európe, dva sbory stoja v Kaukaze a dva na ďalekom Východe. Keď roku 1900. vypukly nepokoje v Číne, ruská vláda sústrednila tam 250.000 mužov silné vojsko. Väčšinu tohoto vojska nechala tam aj po čínskej vojne. V mesiaci júni minulého roku počítaval prvý sbor ruského vojska na Sibíri 71 batallionov, 65 čiat jazdcov a 138 kanónov. Druhý sbor 59 batallionov, 53 čiat jazdcov a 148 kanónov. Dovedna teda bolo tam 130 batallionov pešieho vojska, 118 čiat jazdcov a 286 diel, čo zodpovedá 160.000 mužom. Odkedy prišlo Rusko do konfliktu s Japonskom, ruská vláda ustavične vysielala nové a nové vojsko do Východnej Asie, tak že teraz stojí už Rusku k dispozícii 200.000 mužov silné vojsko. Prvý sbor leží v Mandžurii, druhý pri mori vo Vladivostoku a jeho okolí.

Japonská armáda má 14 divízií, v ktorých sú všetky branže zastúpené práve tak, jako vo vojenskom sbore a síce každá divízia pozostáva zo 4 regimentov pechoty, z jedného regimentu jazdcov, z jedného regimentu poľného delostrelectva, potom z jedného oddielu pionírov a z jednej švadrony vozatajcov. Jedna divízia číta súhrnom 10.000 mužov a 1600 koní. K tomu treba pripojiť 20 batallionov pevnostného delostrelectva. Počas vojny počet sa zdvojnásobí. Reservistov z čiastky vriatia do aktívneho vojska, z čiastky utvoria z nich nových 12 divízií, v ktorých počet mužov sa tiež zdvojnásobí. Počas vojny utvoria sa aj iné skupiny vojska. Japonsko môže postaviť úhrnom 440.000 mužov s 1260 delami a 92.000 koňmi. Je však treba poznamenať, že v páde potreby každý zdravý 17—40-ročný mužský povinný je narukovať.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boly korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Kreštana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jedon každý poušiloval sa čo v najkratšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútení budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	--- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

Prešovská processia na Horu Levočskú 187 korún; Anton Stankay z Prešova 26 korún; Jozef Augustinyi z Prešova 15 korún; Maria Urban 4 koruny, Maria Hnat 1 korunu, Anna a Maria Lukčo 4 koruny, Juraj Vozárik 2 kor.; Veriaci z Myslavy 130 korún; z Iglova: Ján Cibula 5 kor., Maria Tupta 1 korunu; Martin Balun z Chmiňanskej-Novejvsí 1 kor.; z Malého Hnilca: Jozef Jasuš 2 koruny; Spolok sv. Ruženca z Lipovca (Šariš) 36 kor., Ján Karaňik 4 koruny; z Bacucha: Spolok sv. Ruženca 12 korún, N. N. 1 kor. 20 hal.; z Košíc sbierka vo fabrike 15 korún; Spolok sv. Ruženca z Roksú 20 korún 50 hal.; z Lipovca: Ondrej Olejar 1 korunu; Anna Gavalier z Košíc 1 korunu; z Gelnici: Katerina Boháčik 1 korunu; z Margecan: Jozef Novotný 10 kor., Anna Balužny 1 korunu; z Jaklovec: Anna Uličný 1 korunu; z Košickej-Novejvsí: Ondrej Gazdak 2 kor., Processia 6 korún, Jozef Novák z Krompachu 10 kor.: zo Smiežan: Martin Jastrabsky 6 korún, processia zo Širokého: 50 korún; z Kohanovec (Zemplín) Julia Kaszara 2 koruny; Ragyócz: Katarina Matis 2 koruny, Maria Jankovič 1 K; z Gombáša: Kamenyicky 1 kor., Anna Okal 1 kor., Maria Dančo 1 kor., Maria Olosz 1 kor.; z Chmiňanskej Novejvsí: Maria Harničar 2 kor., Maria Halaga 2 kor., N. N. 2 kor.; z Gombáša: Ondrej Šušoreň 1 korunu; z Koterbachu: Ján Cvengroš 2 kor., Jozef Hudák 1 korunu; zo Spišského-Podhradia: Pavel Ševčík 2 koruny; z Ameriky: Jozef Mašura a jeho spoločníci 245 korún 39 halierov; zo Žilinskej súkennej fabriky: sbierka robotníkov 48 kor. 70 halierov; zo Stávnika: Maria Martinko 2 kor., Anna Sopko 1 kor., Maria Martinko 1 kor.; Pútníci z Jarovnic 14 kor. 50 hal.; z Tepličky: Anna Šimko 1 kor.: z Borova: N. N. 1 kor. 60 hal.; zo Štvrtku: Maria Kukura 1 korunu; z Hrabkova: Barbara Maruščák 40 halierov; zo Svätého-Križa: Ján Svitana 1 korunu, Ondrej Krem-

pasky 2 koruny; Harnutfalu: Karol Veselovský 5 korún, Ján Pisarčík 2 kor., František Zoričák 2 koruny, Karol Kostka 1 kor., Ondrej Gzanda 1 kor., Albert Ružin 2 K, Jakub Kocur 2 koruny; zo Šuňavi: Žofia Hudák, Žofia Smalek, Maria Stropka, Zuzanna Omasta, Maria Jurčo po 30 halierov; Harnutfalu: Žofia Novák 2 kor., Albert Kostka 1 kor., Ján Kostka 2 kor.; z Haršaga: N. N. 2 kor.; z Dargova: Alžbeta Hoško 4 kor.; z Terni: Ján Juhas 2 kor., Maria Budziňak 2 kor.; z Košíc: Anna Dobránsky 2 kor.; zo Sečovec: Maria Kohút 1 korunu; Harnutfalu: Pavel Filipek 1 kor., Pavel Pazdira 1 kor., N. N. 2 kor.; z Horných Ružbach: Jozef Grech 2 kor.; z Viderníka: Maria Slavkovský 1 kor.; z Brutovec: Matej Mihalko 2 kor.; Mafašovec: Anton Kostka 1 korunu, Pavel Marhevka 2 kor., Ján Žembovič 1 kor.; z Mafašovec: Ondrej Kostka 1 kor., Kat. Ovšanka 40 halierov; z Hranovnici: Maria Budicky 1 kor., Ondrej Valuš 1 kor.; zo Svätého Križa: Ondrej Svitana 3 kor.; Repisko: Maria Sarna 2 koruny; z Gutvasa: Michal Kundra 2 K, Ján Bídovský 2 kor., Jakub Sesanek 2 kor.; z Nižných Ružbach: Valent Šoltis 22 kor.; z Myslavy: Juraj Kolesár 20 korún.

Zázračná Matka Levočská nech bude všetkým hojnou odplatou.

BESEDNICA.

Rozprávky z dediny.

XI.

- Mamka, či viete že už bliži sa čas?
- Čomu?
- Pre čo sa pýtate, keď aj tak viete, že rád mám Vraneje Aničku.
- Však ja nič nemám oproti tomu, len hľad, aby z toho ešte vo fasiaňoch bolo volačo.
- Tento rozhovor viedla Tereza Ďatelova s jediným synom jej Michalom. Len-že na krátko to odsekli, lebo prešiel týždeň, a ani jeden ani druhý nepovedali ani len slovíčka o ženbe. Jeden na druhého čakal. Konečne Michal od dlhého mlčania a od veľa rozmyšľania takým nechutným zostal, že matka jeho nemohla sa zdržať, aby sa nepýtala, čo mu je? Čo mu chybí?
- Čo nevypráváš, však veru vieš, že aj ja mám rada Aničku. Môžem povedať, že budem mať po vóli nevestu.
- Pravdu hovoríte?
- Však len nebudem cigániť? Prečo by lúhala?
- Nuž keď ľudia v dedine inak vyprávajú.
- Čo hovoria? Povedz, čo si počul, zakričala matka, ako čo by sa chcela do zvydu pustiť s celou dedinou.

Ludia to hovoria, že Anička preto sa vám neľúbi, lebo je chudobná, že vy nebudete trpeť v dome zo-bráčku.

— Ale ja, že som to povedala? Nech sa hneď prepadnem, ak som to povedala. Či som ja tiež nebola chudobná?

— Viem o tom, odpovedal Michal.

— Nuž teda? Tak aj to vieš, že otec nebol by sa čaroval s hoc akou boháčkou, tak bol spokojný somnou.

— Pravdu máte, aj o tom som počul.

— Pamätáš sa, keď otec rozprával, že ako vyšli na vnivoč Valent Gajda, Palo Koreň a Ďuro Šmihula, lebo boli korheli a mali naničhodné ženy. Nám ale pomáhal Pán Boh, a hoc sme sa zmôhli, ja som nikdy nebažila po cudzom, a nehanbila som sa za to, že som nič nemala, keď sme sa zobrali. Otec aj to spomínal často, že keď šiel do hori pre drevo, a ponukol tam známym s jedlom čo v kapse vzal so sebou, ako chválili, ako škamrali na svoje ženy, že nevedia tak variť ako ja. Kolko rázi povedal nebožký otec — nech mu dá Boh ľachký odpočinok — že aké požehnanie je pre gazdu dobrá, usilovná a rozumná žena, a že nič není lepšieho pre gazdu, ako keď príjde domov z roboty hladný a ukonaný, a žena mu také jedlo, po ktorom aj ten najvišší hodnosťár oblízal by si prsty. A veru nebohý otec tvoj také jedlo mával.

Rozpomienka na nebožkého manžela tak zarmútila srdce gazdiny, že pustila sa do plaču.

— Veď preto nemusíte plakať, mamka moja. Pravdu hovoríte, a ja to ani neverím čo ľudia vymysleli. Len nebudete ohovárať tú, ktorú tak veľmi ľúbim, krotil matku Michal.

— Však sú len zlí ľudia na svete! Ale viem prečo to vymysleli? Závidia nám to, čo nám Pán Boh požehnal. Či sme to ukradli? Alebo daroval nám volakto? To všetko sú mozole naše. Nech aj druhí tak pracujú, ako sme my s nebožkým ocom. Ten veru nechodil do krčmy, a neslopil ako to iní robia. Dal pokoj každému, od neho veru ani haliera nedostal fiškál. Ja to chcem, aby si mal takú ženu, akú mal aj tvoj nebohý otec. Aby si jedol takú dobrú váru, akú aj on jedol. Anička, ktorú chceš vziať, nemá ani dom, ani role, ani peniaze, ale má jedno veľké bohatstvo: tak sa zvrta v kuchyni, ako opravdová gazdina, a tak vie variť, že ani ja neviem lepšie.

Michal nechcel veriť ušiam. Avšak oči matky čistú pravdu prezradzovali, v nich ako v zrkadle videl dobré a statočné srdce matky.

— Miško môj, pomútili ti hlavu tí závistníci leda-jakí. Dobre vedia to aj dievky v celej dedine, že Anička nemá páru, že není taká, aké sú oni. To sú nehanebnice bláznive. Veru my volakedy neboli sme také. Bože chráň! Naše matky nie vtedy boly pyšné na nás, keď sme šli vyobliekané do kostola, alebo na tanec, ale vtedy, keď sme usilovne pracovali, boly sme poriadne, poslušné, a keď zachránili sme čistotu tela a duše. Na nás veru nevešaly modné šaty, ale na to mali starosť, aby sme boli dobré gazdine. Teraz není to tak. Ach veľmi zmenil sa

svet, je celý zkazený. Čo sú hodné terajšie dievčence? Veď ani len haňby nemajú, div sa nevešajú mládencom na krky. Každá by sa ráda vypýnala v pekných šatoch, ale robota není im po chuti. Jediná Anička není taká. To je dobrá duša, budem celkom spokojná, keď si ju vezmeš za ženu.

V tejto chvíli nebolo šťastlivejšieho človeka na širom svete nad Michalom. Radostne zvolal: Ďakujem vám mamka moja, že takto myslíte o Aničke. Ja si len tú vezmem, uvidíte ako vám bude dobre.

Matka objala syna, a znovu pustila sa do plaču. A čo mal robiť neborák Miško? Pomáhal jej.

Ubohú Aničku len vtedy začali ozajstne ohovárať, keď sa dozvedeli, že Miško neodstúpil od nej, a že matka jeho s radosťou privolila.

Nič není osklivejšieho, ako ubližovať na cti nevinným. Všade sa najdú zlomyseľní klebetníci, ktorí mnohokrát bez príčiny šliapu v statočnosti iných, ale svoje chyby nechcú zbadáť. A to je najhoršie, že človek nevie sa brániť oproti pomluvačom, lebo obyčajne nevie vypátrať, kto bol pôvodca klebiet.

V dedine teda pomlúvali jak Aničku, tak aj Michala.

— A kto to slýchal, aby syn majetného gazdu nájomkyňu vzal si za ženu? tak jedni.

— Musela mu porobiť, že sa blázni za ňou! tak druhí.

Ale nebudme zvedaví, čo a ako ubližovaly zlé jazyky dvom zamilovaným. Nič nedali na to, lebo Miškova matka neraz hovorila: Čo vás do nich, nech si bárs zoderú té hriešne jazyky, len sa vy radi majte.

Koncom fašiangov bola svadba. Mladoženici so starkou spolu bývali. Tak robili, ako ona kázala. Nevesta odmenila ju pri práci, tak že si mohla odýchnuť. To sa jej páčilo najlepšie, že Anička tak dobre vedela variť, ako ona sama.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Španielsky kráľ na universite v Madride. Mladý kráľ Španielska tieto dni nenádale navštívil universitu v

Madride. Pochodil po učebných sieňach, na viac miestach sadol si medzi študentov a počúval prednášky. Vošiel aj do tej učebnej siene, kde professor Azcarata, ktorý je členom stránky republikánov, prednášal o sociálnej otázke. Professor ponúkol kráľa stoličkou, potom ale pokračoval v prednáške. Študenti svojmu panovníkovi spravili veľké ovácie, a odprevadili ho do kráľovského palácu. Niekoľko študentov vysadlo do dvorného koča. Kráľ ponukol ich cigarou a žiadal ich, aby ho považovali za svojho spolužiaka. Na konci cesty študentov pustil do vnútorného dvora palácu a priateľsky sa od nich odobral.

Dar pápeža arcikniežatu Ottovi. Kráľovské knieža Otto prijal v Innsbrucku na slávnostnom výsluchu maliara Lippayho, ktorý arcikniežatu odovzdal podobizeň pápeža Piusa X. Arciknieža Otto, ako známo, je veľmajstrom rádu nemeckých rytierov.

Náhla smrť. Karol Kirner, opát a farár vo vnútornej meste Pešťbudína sobášil hontianskeho statkára Hikischa s dcérou pešťbudínskeho kupca Nerudu. Po sobáši držal reč k mladoženichom, razom sa poklátal a s výkrikom: «Bože, Bože!» klesol na zem. Zavolaný lekár konštatoval porážku, i porobil, čo bolo možné, ale chorý neprišiel viac k povedomiu a večerom umrel.

Nebezpečný cestovateľ. Z Liverpoolu oznamujú: Keď colní úradníci preskúmali batožinu jedného z New-Yorku na parníku «Majestic» došlého cestovateľa, v kufri, ktorý mal dvojité dno, našli mu 80 funtov dynamitu. Patričného chytili a keď ho prekutali, našli uňho 3360 kapslí. Podozrivý cestovateľ tvrdí, že sa menuje Ivan Sinbeanovič a pochádza z Rakúska.

Rakúska zbraň pre Japonsko. Z Fiume oznamujú: Po južnej železnici dovezli sem dva vaggóny pušiek, ktoré hneď po príchode naložili na jednu loď rakúskeho Lloyd. Zbraň tú objednalo údajne Japonsko v jednej fabrike v Štýrsku.

Mladoženích deviatich mladých. Budapeštianska polícia zatkla 25ročného Ladislava Nyireő, ktorý falšovaním poštových poukázok oškodil árár. Pri výsluchu vyšly na javo prekvapujúce veci. Prefikovaný človek uverejňoval po novinách inserty, v ktorých sa oznamoval ako bohatý mladoženích hľadajúci si nevestu. Medzi ženskými v oznamoch prednosť dával poštárkam. Poštárky pravda hromadne ho vyhľadávaly v listoch so svojim oblažujúcim «áno», zvlášte z vidieku. Švindler vtedy navštívil každú poštárku a formálne sa s nimi pozasľuboval. Naraz za sľúbený bol asi s deviatimi. Ako sľubenec potom často chodil po poštových úradoch, kde choval sa ako doma, kedy-vtedy svojim sľubeniciam v úrade pomáhal a pri takejto príležitosti vždy zamiešal medzi poštu falošné poštové poukázky, ktoré adresoval na svoje meno a na druhý deň dostával peňažné zasielky, ktoré nikdy nikto nedal na poštu. Toto mohol sprevádzať dlhší čas, pretože vyplatené poukázky revidujú na pošte len každého štvrt roka. V Répcelaku dal si vyplatiť takýmto spôsobom 2400 korún. Po mnohých klamstvách, keď sa už necítil v bezpečnosti, odišiel do Ameriky odkiaľ však onedlho vrátil sa nazpät do Budapešti a tu žil opät zase len z

klamstva. V mene svojho strýca, ktorý je v jednom vidieckom meste dekanom, písal jednému farárovi list a pýtal od neho peniaze. Farár sa o hodnovernosti listu dopytoval a tak prišiel švindler policii do rúk.

Vražda v Selcách. 10. t. m. poslal Hericz, statkár z Hornej Mičinej svojho 35ročného biresa Ďura Hroneca dvoch sluhov hľadať do Baňskej Bystrice. Bires sa vybral a v Bystrici síšiel sa so Selčanmi: s Ondrejom Riečanom, s Jánom Mesikom a s Ondrejom Mesikom, s ktorými v krčme «Na potôčku» vypil liter pálenky. Pri zábave pýtal sa bires Selčanov, či by tam u nich nedostal sluhov; títo ho uistili, že áno, aby len išiel s nimi do Seliec. Hronec sa teda vybral so Selčanmi, títo ho však ponize dediny okolo desiatej hodiny večer zabili sekerou. Nešťastného človeka našli až na druhý deň rano o 6. hodine. Bol už mŕtvý, ruky mal dokaličené a hlavu hrozne zohavenú. Vrahov vyzradil jeden zobrák a tak ich hneď aj chytili a odviekli do Baňskej Bystrice. Prípád vzbudil na našom okolí veľký ruch.

Počarené kravy. V Kirchbergu nad Vislou jeden tamojší krčmár ponosoval sa, že mu kravy so dňa na deň dávajú menej a menej mlieka. Ako to už obyčajne býva, našiel sa hneď «múdry človek», ktorý krčmárovi dal nasledovnú radu: Vykop pod odkvapom jamku, nalej do nej trochu mlieka a potom ju zahrň. Potom pred východom slnca rozpál železnú žrd na žeravo a vraz do tej jamky. Kto prvý vyjde zo dverí, ten počaril tvojím kravám. Krčmár poslúchol «múdrú radu» a urobil tak. A kto vyšiel prvý zo dverí? Vlastná krčmárova žena. «Aha, už fa mám čarodejnica, ty si počarila kravám!» osopil sa muž na ženu s krikom a pästami. Na krik a zvalu prišiel ta jeden žandár a krčmárovi vysvetlil, že taká povera je hlupstvo a že svoje právo nemá zastávať pästami. Vec prišla pred súd, kde sa dokázalo, že kravy preto dávaly málo mlieka, pretože krčmárova slúžka vydojené mlieko potajomne predávala. Tak hľa vyzerajú vskutku tie čary.

Krach jednej sklennej fabriky. Z Osieku oznamujú: Sklenná fabrika Zvečevo zvaná, jedna z najstarších fabrik v Slavonii, urobila krach so 100.000 korún passívami. Majiteľov fabriky Seidla a Gosehlera dali zatknúť, pretože sa konštatovalo, že sprevádzali klamstvá. Jeden z fabrickantov ušiel.

Prvá naša žiadosť je vždy tá, aby sme boli zdravý, a toto dá sa docieľiť len s upotrebením s duplovanoelektromagnetickým krížom č. 86967 St. S. Úplné zdravie mnohým tisícom on prinavrátil. Vynálezca jeho, pán Albert Müller, Budapest V., Kálmán-u. č. 18 každodenne dostáva podakujúce príписы, z ktorých jeden v doslovnom odpise tu uverejňujeme: Ctený pán Müller! Nie nadarmo čítal som v novinách podakujúce osvedčenia o Vašom duplovanoelektromagnetickom kríži č. 86967 Sz. B., ale je to skutočne čistá pravda. Kríž ten veľmi pomáha! Iba od troch týždňov ho nosím a už som zdravý. Mával som krče žalúdkove a klanie srdca; bol som bez chuti a reumatický, tak že s jednou rukou nič nevládal som pracovať aj v jednej nohe mal som bolestné trhanie, ale teraz pomocou Vášho kríža dobrému Pánu Bohu a Vám môžem ďakovať, že som zase zdravý. Túto správu môžem každému odporučiť. Boh Vám ženaj. S úctou *Juraj Parth v Baracke.*

Zverská matka. V Kurimjanoch vo Spiši nedávno žena Fridricha Gulya, kým sa on v Amerike ťažko trápi, svoje novorodené nezákonné dieťa, aby ušla veľkej haňbe, zadusila. Ale pravda vyšla hneď na vrch. A tá bezbožná neverná žena hneď podstúpi prísnu zemskú pokutu. Hroznejšia je ale ešte tá pokuta, ktorá ju na druhom svete u prísnej súdnej stolici božskej očakáva. To je predsa nevyslovný styd a haňba a do neba volajúci hriech, keď sa slúbná žena takých hnusných vecí dopúšťa. Hľa jedno horké ovocie vyvandrovania do Ameriky. Hmotný dobrobyt sa síce dvíha, ale koľko rázy klesnú mravy.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» v Budapešti.

Zakázané sú zase jarmoky v Levoči vo Spiši, lebo v niektorých susedných obciach znovu chorievajú statky na pisk a na nohy.

Zastreli poľného. V obci Motovce vo Zvolenskej udal sa minulý utorok večer úžasný prípad Poľný Juraj Pribovský so svojou manželkou a 18ročnou dcérou sedel práve pri večery, keď pod oknom naraz zavznel výstrel a v nasledujúcom okamihu manželka Pribovského klesla na zem. Poľný na to vyskočil, schytil pušku a vybehol na dvor. Sotva však prekročil čez prah, zavznel druhý výstrel a Pribovský do srdca trafený klesol na zem. Dcéra poľného od ľaku zamdlela. Na strieľanie sbehlí sa susedia, ktorí devu vzkriesili, poľný a jeho žena však boli už mrtví. Vec zaraz oznámili žandárom, ktorí zločincov čoskoro vypátrali. Vrahovia menujú sa: Michal Sovko, Ondrej Hutera a Pavel Hutera. Vrahovia priznali sa, že len Pribovského chceli zastreliť, pretože ich viackrát oznámil pre krádež. Aj prvý výstrel bol naňho namierený, guľka však čez okno minula cieľa a miesto poľného trafila jeho ženu. Zločincov odvieďli k súdnej stolici v Baňskej Bystrici.

Honvédske nadporučík na smetisku. Honvédske nadporučík Ondrej Ferenczy, ktorý v popredných hlavnomestských kruhoch kedysi hral veľký zástoj, narobil hromadu dlhov. Od jednej staršej zámožnej panej pod zá-

mienkou, že si ju vezme, vylákal 50.000 tisíc korún a keď prišiel deň sobášu, zmizol. Slúbenica dozvediac sa, že ušiel, oznámila ho pre klamstvo s manželstvom a polícia dala ho kurrentovať. Tieto dni budapeštianska polícia dostala z Bruselu telegramm, že tam našli na ulici jedného celkom spustlého, otrhaného a hladom zmoreného človeka asi v kysni na pouličné smeti. Bruselská polícia vypočula tuláka, ktorý sa konečne priznal, že on je bývalý honvédske nadporučík Ondrej Ferenczy z Uhorska. Keď ušiel z Budapešti, pochodil celé Francúzsko, Anglicko. Keď už nemal ani haliera, vstúpil k Wulfovému cirkusu ku koňom za paholka. Aj odtiaľto odišiel a neskoršie stal sa tulákom. Už dva dni nejedol, keď ho našli v kysni na smetiach, kam sa utiahol na noc.

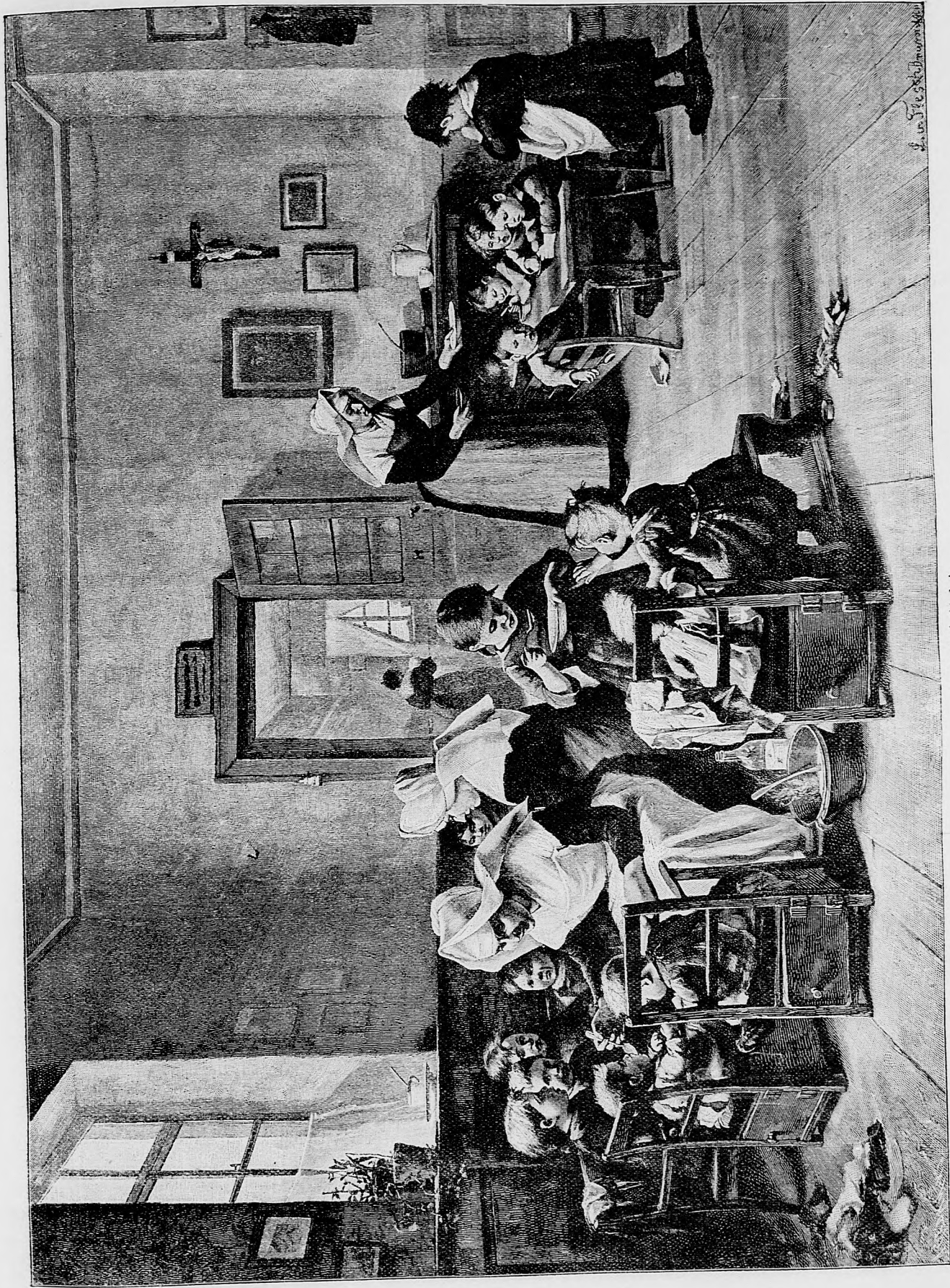
Obrovský most. V New-Yorku tieto dni otvorili ten obrovský nový most, ktorý už do šiestich rokov stavali a ktorý spája New-York s predmestím Brooklyna s t. zv. Wilhelmsburgom. Most vystavený je ponad morskú úžinu East-River a je 2736 metrov dlhý; len jeho prostredný oblúk má 544 metrov, teda viac než celý Alžbetin most v Budapešti. Most je 35 metrov široký a v čas prílivu na 41 metrov vysoko vypína sa nad hladinou mora. Veže mostu, ktoré spája kábel, sú 110 metrov vysoké. Ku stavbe mostu spotrebovali 400.000 metrických centov ocele, z čoho na most držiace veže pripadá 70.000 metrických centov. Na moste sú dve cesty pre vozy, štyri páry koľajníc pre elektrickú železnicu a jedna tiež dosť široká cesta pre peších. Po moste, jaknáhle otvorí sa na ňom aj premávka poulicnej železnice, dľa približného ráčania prejde denne pol milióna ľudí.

Nešťastí v jednej bani. Z Rešice oznamujú, že v kamenouhelnej bani spoločnosti rakúsko-uhorských štátnych železníc sossypala sa veľká hromada kamenia a zasykala 29ročného robotníka Simeona Lupčorana. Nešťastný robotník zomrel. Ostala po ňom vdova a troje deti.

Obete pijanstva. Úžasný prípad oznamujú z Fiume. Stolársky majster Franc Škroboňa bol veľký pijan, čo veľmi rozhorčilo jeho manželku. Nešťastná žena vo svojom zúfalstve skočila s tretieho poschodia a zabila sa. Keď sa Škroboňa dozvedel, čo sa stalo s jeho ženou, zastreli sa. Prípad tak hrozne účinkoval na brata Škroboňovej, že zbláznel.

Zkaza jednej anglickej lodi. Z Madridu oznamujú, že «Jeomen», párník anglickej transatlantickej spoločnosti, ktorý viezol soľ do Kalkutty, ztroskotal sa pri Korkubione. Z matrozov sa desiati utopili a 72 osôb bez stopy zmizlo. Štyroch cestovateľov oratovali.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» **Budapest, V. ker., Géza-uteza 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do polý ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

V dekej útulni.

† **Umrtie.** S hlbokozarmúteným srdcom dá-
vame v známosť, že *Jozef Cvinček*, olešňanský
občan, milovaný môj manžel, dotyčne náš sladkoi
milovaný otec po trpezlivom snášaní ťažkej srd-
covej nemoce a po zaopatrení viac ráz svätým
sviatosťami dňa 14-ho t. m. v 60. roku veku
svojho v Pánu usnú. — Pohrab a služby Božie
odbývali sa v Turzovskom r. kat. kostole dňa
16-ho februára. Odpočinutie večné ráčmu dať,
o Pane!

V taký čas, ako na začiatku jari, hospodárske
obecenstvo zaplavujú veľkým počtom a mnohoslubujú-
cimi lichotiacimi a cifrovanými menami okrášlené kosové
cenníky, plakáty a obežníky. Jeden obchod nad druhým
lepšie licituje a vychvaľuje svoje kosy do nekonečna. To
nie je zriedkavosť, že také obchody jeden druhý ohová-
rajú, a práve tak aj ich výrobky, len aby s tým na svoj
mlyn voľu narazily. Kto túto okolnosť len troška pozor-
ruje, hneď zbadá vyčnievajúce koňské kopytá, že také
závodý dobrosrdečnosť gazdovského obecenstva chcú na
svoj prospech obrátiť. Toto je najnovší, pohodlnejší spô-
sob ku využitiu kosy kupujúceho obecenstva, ako «vigéci»
pustošiacie kobilky, ktoré zákon zakázal. Varovanie sa teda
je až veľmi svrchované a miestne! Aby ste takýmto vy-
užívajúcim a figliarskym obchodníkom na lep nesadli,
odporúčam kosy kupujúceho obecenstvu, a práve tak aj
obchodvedúcim pri potravných spolkoch do pozornosti
jednu výtečnú, na oceľovo-technickom poli zostavenú so
známkou «generála Dewetta» z delovej ocele vyhoto-
venú kosu. Táto kosa zhotovuje sa z delovej ocele a pri-
miešaných spolučiastok, čo je majetkom a tajnosťou fa-
briky, vo svojom obore nedostiziteľné. Tieto kosy sú pa-
tentované a zákonom chránené, padelanie ich sa prisne
tresce. Majiteľom patentu je obchod: *Pavel Sohr*, Szill
(Somogyemege), ktorý závod je jediný dorábateľ a roz-
posielateľ delo-ocelových kôs «generála Dewetta», a ktorý
komukoľvek na požiadanie na tieto kosy pofahujúce sa
akékoľvek vysvetlenie za darmo posluži. Práve tak darmo
pošle jeden obrázkový cenník, kto si ho na dopisnici po-
žiada. Tento chýrny závod a práve tak aj jeho vyprobo-
vané kosy odporúčame do pozornosti hospodárskemu
obecenstvu, prv než by sa kde-inde pre kosy obrátilo.
Bližšie vysvetlenie viď v ozname.

Veľkonočná púť do Ríma.

Usporiadaná je pod hlavnou ochranou Jeho emi-
nencie knieža-primasa. — **Odchod:** dňa 29. marca roku
1904. — Usporiada: budínska «Maria congregatio». —
Smer cesty: Budapest Fiume-Ancona-Rím, a tou istou
cestou aj nazpät.

Cena pre účastníkov:

na železnici	I. trieda,	na lodi	v skvostnej sále	300 kor.
«	II. «	«	I. trieda	210 «
«	III. «	«	I. «	110 «

V tejto cene sa zahrňuje: 1. cesta; 2. celé zaopa-
trenie počas cestovania ta idúc; 3. päť a poldňové za-
opatrenie v Ríme; 4. koč od železničnej stanice až po
hotel a nazpät; 5. koč ku kostolu sv. Pavla; 6. vedenie.

Prihlasy prijíma do dňa 15. marca r. 1904 Adolf
Thym, praeses congregatie v Budapešti, **Budapest, II.,**
Toldy Ferencz-utcza 30. (Katolícky spolkový dom), u
ktorého aj programy sú k dostaniu.

V mene riaditeľstva: dr. *Imrich Sebök*, professor ná-
boženstva v hlavnej reálke štátnej školy a *Adolf Thym*,
hlavný tajomník budínskeho katolíckeho kruhu čo prae-
sesovia congregatie.

Riaditeľstvo zúčastnivším sa do laskavej pozornosti
odporúča knihu velebného pána farára Franca Grószu
pod názvom: «A katholikus zarándok Rómában» (Kato-
lícki pútnici v Ríme. Môže sa dostať o pôvodcu v Gánth,
Fehér megye, u, p. Csákvár.

DOPISY.

Z Tebenskej Novej Vsi.

Obyvateľom od Moravy.

Nedávno jakýsi «*Slovenský Týždenník*» doniesol do-
pis z Hochštettna, v ktorom jakýsi «chudáček» vypisuje,
že naši ablegáti sa docela nestarajú o regulovanie Mo-
ravy a že jejich pán vyslanec Ján Trubiny sa velice
zpanštil a sa o ľud už tak nestará jako to dosavád robil.

Ja «*Slovenský Týždenník*» nepoznám ani ho poznať
nechcem, len to viem o ňom, že jeho redaktor a vyda-
vateľ je jeden už oddávna nedokončený jurist a luterán-
sky mladík, ktorý vo veľmi úzkom peňažitom postavení
musí byť, keď tak velice vychvaľuje Veselovského a
Valáška, aj Kubinu, ba i Kollára, ktorý sa za to aj ná-
ležite haňbí. — Ja «*Týždenníkovi*» ani s jedním slovom
neodpovedám, lebo s ním polemii žiadnú nezačnem,
tomu však Hochštettňanovi, ktorý tie dopisy vypisuje, ale
tolko gurážu nemá, že by svoje meno uverejnil, takto
odpovedám:

Milý brachu, sadnite si pred môj dom a spočítajte
tých, ktorí sa ku mne hrnú — mnohý aj zo svätajan-
ského volebného okresu — o radu a pomoc, o potechu,
a opýtajte sa každého, je-li Trubiny tak velice zpan-
štený, od tých sa dozviete istotu.

Čo sa regulovania Moravy týče, dobre vie ten Hoch-
štettňan, že za 36 rokov mali liberálneho vyslanca a ani
jeden na sneme slova o tom neztratil. Ja som bol prvý,
ktorý v 1902. 20-ho marca jednu dlhú reč som povedal,
ktorú aj ten Hochštettňan dostal. Ak ju ale nedostal, nech
si vezme tolko času a nech si pýta ten malý sošif, od
trebárs ktorého hospodára a nech si ho prečíta. Keby ne-
bol docela zaslepený a od «*Slovenského Týždenníka*»
omámený, bol by zpozoroval moje učinkovanie na sneme,
ktoré len dobrobyt našej doliny cieľi. Nezameškal som

ani jednej chvíle i verejnej, i súkromnej, čo by nebol u pánov ministrov v tej záležitosti prosil a žiadal. — A že tá vec dnes už skončená je, v tom bez všetkej samochváli najväčšia účasť je moja,

Regulovanie Moravy je už úradne z obojich úradných strán uzavreté. 21-ho januára tohoto roku od rakúskeho ministeriua bola komissia vyslaná do Budapešte, kde po päť dní trvajúcej porade uzavrelo sa, že jak bude koniec terajším politickým zmätkom a ministerium bude mať odhlasovaný rozpočet, hneď uskutočnia potrebné predpráce a regulovanie na jar roku 1905-ho sa započne.

Toto uzavretie mi súkromne zdelil pán minister orby s tým, že jak bude koniec, aj verejne na sneme to vyjadri; do tej doby aby som to len takto privátne sdelil mojím voličom.

Buďte teda všetci, ktorých sa regulovanie Moravy úzko týka, uspokojení, lebo na rok z oboch strán začne sa práca, s dola hore.

Ten pán Hochštettnaň nech vie, že nie len Morava je predmetom mojej starosti, ale aj ten, s tým regulovaním úzko spojený a nevyhnutne potrebný most na Morave. — Byvalý minister Láng ešte v júli docela odmrštil vystavenie mosta s tým odôvodnením, že okolité obce nechcely naň platiť, a že on chce vývoz do Rakús zničiť. Táto hlúpa politika, keby ju boli uskutočnili, bola by vstave zničiť roľníkov na celom údolí, pretože všetky úrody len v Rakúsku sú vstave zodpedať. Keď som predniesol terajšiemu ministrovi toto biedne odôvodnenie, až rukami zalomil nad nepriatnosťou a hneď sa dal do práce. Rozkázal všetky v tej veci prevedené písomné práce pred seba, následkom týchto vyriekol potrebnosti mosta, a hneď rozkázal aj plány určiť a spolu sa pustil do vyjednávania s rakúskym ministerstvom, aby sa smlúviť mohli, že z tých 675 tisíc zlatých, čo most pri Dévény-Ujfalu stáť bude, koľko Rakúsy, a koľko Uhorsko platiť bude.

No teda pane Hohštettnan, kto-že sa stará o ľud? ! Jestli to «nestaranie sa» moje v tom záleží, že nejdem tam každú chvíľu a nedám hodne naliať, v tom máte docela pravdu, lebo na to starosti nemám, ani nebudem mať. S Bohom. *Ján Trubinyi*, stupavský vyslanec.

Z Tribšu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresfane».

Fara Tribš sotva tisíc duší počítajúca i so svojou filiálkou: Čangurou v Spišskej Magure opustená a zanechaná celkom na seba, dala sa do budovania od základu nového gotického kostola roku 1901 miesto dreveného ešte roku 1567. vystaveného a 1647. krásne zo sv. písma vzatými udalosťami vymalovaného kostola, ktorý ešte aj teraz skrze umelcov obdivovaný býva a hodný toho, by odfotografovaný v umeleckých dejinách spišskej stolice svoje miesto zaujímal, keď vyhotovený bude. Základina,

alebožto kassa kostolná obnášala 19.400 kor. po 33ročnom shromažďovaní. Avšak, kto sa opováži s takou summou jeden krásny sklepený, sloku gotického kostol stavjať, ktorý byvše už celkom hotový, dľa plánov známeho umelca, v Budapešti, ešte by aj tam hodné miesto zaujímal? A my sme sa predsa po krutom boji k práci chytli s Božou a chudobných ľudí pomocou! lebo vynímajúc niektorých prevel. pp. kňazov spišských, ktorých tu spomínať menovite bolo by obrazenie, ale ktorých Pán Boh dobre pozná a jejich obetu zaznačí, iní žiadon nám k pomoci neprispel, my sme predsa kostol utešený vyhotovili, ba končtitú väžu okrem starého zvona i novými 8 a 3 metrico-centovými v cene 3100 korún sme obohatili. Kostol teda už stojí hotový k sv. službe Pána vesmíru, len posvätiť ho treba. Teraz len za organom čakáme do aprila, ktorý pánom Riegerom vyhotovený bude za 2800 korún.

Mnoho teda stojí biednych Tribšianov tento kostol. Samému staviteľovi do 24.000 korún treba platiť. Celý material, privozy, ešte aj nové miesto pre kostol oboťovali oni. Obnovenie troch oltárov, nová kazateľnica a vymalovanie sanktuariu vyše 3000 korún. To je už potom obeta od chudoby! Zastavte a kojajte sa nadtým vy hruboši, ktorí nič nechcete a nechceli ste oboťovať pre česť Božiu, ačkoľvek sme Vás vrele prosili!

Avšak už som ďaleko odstúpil od tohto cieľu, pre ktorý píšem tento dopis, prosiac veľaváženého pána Redaktora ponížene, aby ho vytlačil dať ráčil v obľúbenom «Kresfane» až ta do druhého sveta Ameriky vandrujúcom. Nech ho môžu čítať všetci tí dobrodinci, ktorí tiež ochotne prispeli svojimi tolármi a centami ku dokončeniu tohto Božieho chrámu. Sú to v Amerike nie len naši Magurčania, ale v «Holyoke-Mass» a v okolí ešte aj iní rodáci Spišskej-, Šarišskej-, Zemplinskej a Ungvarskej stolice; nie len rímsko-katolíci ale aj grécko katolíci, ktorí najnovšie peknú offeru pre Tribšský kostol poslali.

Nemôžem sa zdržať, ba ani nemám iného spôsobu, jako, abych im tuná verejne v mene celej farnosti za to srdečne poďakoval, spolu prosiac Boha Najdobrotivejšieho, by im túto milú obeť tisícnásobne nahradil, na nich a jejich familiách až do 4-ho pokolenia svoje sväte požehnanie hojne vylievať ráčil. Pri prvej sv. Omši v novom kostole celá farnosť budeme sa modliť za dobrodincov našich Amerikanských.

Nech žije ľudová strana a jej bojovníci!

Predplatiteľ «Kresfana».

Grinava.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel'actený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak laskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresfane» uverejniť.

S radosťou chytám pero do ruky, aby som cteným čitateľom niečo sdelil. 24-ho januára sa u nás vydržovala tanečná zábava, ktorú bol náš velebný pán farár Augustín *Budavári* zariadil. Zábava táto sa veľmi krásne skončila. Čistý výnos tejto zábavy sa venuje na obnovenie nášho chrámu Božieho.

Spomenem tu, že náš chrám boží v minulom roku bol maľovaný, ale ešte potrebujeme dačo vnútorne zariadiť. Maľba stála 600 korún; okrem toho reparácia oltára Lurdskej Panny Márie 40 korún, ďalej štyri krásne obrazy na steny maľovať dali istí farníci na večnú pamiatku. Spomenem aj ich mená, asice: Michal Polakovič, Ján Zajiček, J. Kochan, Ján Somorovský a Iлона Benčúrik. Tiež aj kazateľňa má byť nová, tá bude stáť 300 korún. Maľbu túto previedol Karol Juhári z Nitry.

Na vchode do svätiny je nápis: «Dom môj je dom modlitby».

Dopis môj nemôžem dokončiť, aby som nezvolal: nech žije náš duchovný otec! Nech žije ľud veriaci Grinavský. Nado všetko ale buď pochváleno Najsvätejšie Meno Ježiš a pozdravený buď sv. Žigmunde, jakožto patrón nášho chrámu — oroduj za nás!

S Bohom.

Ján Macho.

Z Maguri (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte, ráčte prosím tieto moje riadky v Krestane uverejniť.

Na uprázdnenú nedeckú faru je vymenovaný za farára Julius Rácz, katechéta v levočskej reálke. — Nedecký pánsky arendáš Šamu Goldberger z pokolenia krivosov, keď pobral assekuráciu za zhorené zbožie, bez stopy zmiznul, — jazyky šeptajú, či sám nepodpálil stodoly. Zanechal asi 45 tisíc korún dlhu. Mnohých gazdov dostal do svojej sieťi so 400, 600, 800 korunami. Môžu si teraz hľadať svoje krvopotne zarobené groše. Tak to býva, keď ľudia všetku svoju dôveru v židovských pijavíc skladajú. Tak čuť, že o pár dní aj židovka utekala za ním. — V deň sv. Romualda t. j. 7. februára bol teraz už v prázdnom opustenom Červenom Kláštore odpust. Mnohí ľudia z okolitých dedín vzali účasť tak, že kostol bol celkom plný. Slávnú sv. omšu mal Ján Kviatkevič, farár zo susedných poľských Šromovcáň a kážeň farár richvaldský. V kázni svojej opísal krátky dejepis toho už hneď 700 rokov stojaceho kláštora, potom líčil život sv. Romualda zakladateľa kamaldulskej rehole, ktorej údovia v tom kláštore za 70 rokov chválili Boha, z počiatku a síce za 250 rokov prebývali v ňom kartauzianeri, a na konci modlil sa s ľudom, aby Boh nedovolil, že by ten na tak čarokrásnom mieste vystavený kláštor zahynul, ale aby dal, že by v ňom čím skorej znovu ožil a kvitnul starodávny pobožný kláštorňý život. Dal by to Pán Boh! To je vrúena žiadosť Magurčanov!

Budúce chcem ctených čitateľov s dejepisom toho kláštora obznámiť.

S ľudovým pozdravom!

Jeden Magurčan.

Dokazaná vec je, že medzi všetkými oznamovanými liekmi najviac rozšírený je svetochýrni Fellerov Elsa-Fluid, bo on pri najviacerých chorobách rýchlu pomoc poskytuje, prečo je aj nevyhnutne potrebný v každej do-

mácnosti. Všeobecne zná sa, že Fellerov Elsa-Fluid proti chorobám žalúdočným, proti zachrypnutiu, zašľajmovaniu, proti chorobám čuvov (nervov), proti slabosti, boleniu križov, oslabeniu očí, zapáleniam atď. rýchle a isto účinkuje. 12 fľaštičiek, alebo 6 duplovaných fliaš pošle za 5 kor. franco dorábateľ Eugen V. Feller, lekárnik v Stubici, Kostolna ulica č. 18. (Horvatsko). Ďalej všade vychvaľujú dobre rozšírené špeciality Eugena Fellera, ako Fellerove čistiace Elsa-pilulky, pľúcový sirup, prach pre dobytkov atď. Treba sa chrániť od napodobnení a zamenení a nebrať iných ako len vždy naznačených svetových fluidov, zvlášte keďže nie ľudia školovaní, ale aj ženy a neodborní ľudia robia recepty a iné svetové fluidy.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

3327. Uznáme Vám, že i poštové úrady robia mnohé zmätky.

Delník. Čo je raz na Vás adresované, to je pre Vás aj poslané, a preto žiadneho práva nemá nikto Vám to odobrať.

Občan. Obráťte sa na niektorý hospodársky spolok v Skalici. Tam dostanete podrobný vývod na všetky Vaše otázky.

M. K. v T. Také osvedčenia, ktoré sú nie všeobecného záujmu, neuvěřňujeme.

Mladoženich. Objednávky bez peňazí neberú sa do ohľadu. Knihu objedajte si u J. Gašparíka v Turč. Sv. Martine.

Vycibrenec. Každý nech si tam hľadá ženu, kde sa mu páči, my nebudeme ani nahovárať, ani odhovárať. Snáď len viete, kto sa k takým veciam najlepšie hodí?

4387. Doposavád neobdržali sme. Dopis nemôžeme uverejniť.

K. P., predplatiteľ. Podobne.

Mlynár. V tej záležitosti pýtajte si vývod v niektorej veľkodielni v Prahe.

J. Kov. v D. Dľa nášho soznamu dlžni ste na rok 1903. 2 kor. Či ste snáď poplatok neposlali pod iným menom?

Rychtár. Úrad. Nemáte čo byť interessantný. Keď ale konečne by ste to chceli mať, vtedy dostať to máte *zdarma* a nie za 2 kor. 30 hal.

H. S. Poslané je neupotrebitelné.

Do Spiš. Mag. Váš dopis sme nemohli uverejniť. Zprávy od Vás budú nám veľmi vítané, probujte v tomto smere písať.

Kostolník. Veliká nevšímavosť na všetky strany, že by ktosi pero do ruky lapil a napísal zprávu, dopis, na to tušime ani smyslu niet. Preč tedy všetko to pohodlie, vysúkajme rukávy a pracujme,

Viacerým. Pre nedostatok miesta nemožno nám teraz všetkým odpovedať. Budúce.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

Krešťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Krešťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «Posol Svätého Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Znížené ceny. Knižka: «K čomu vedie opilstvo» smutná, ale pravdivá udalosť zo života ľudu stojí odtiaľ miesto 20 hal. len 12 halierov. Dvadsaťpäť kusov 2 koruny 50 hal. 50 kusov 4 koruny. Za tie isté znížené ceny dostať aj knižočku «Chlieb Svätého Antona», alebo: «dva obrázky z pobožného života» od Zaoska. Pre tieto knižky máte písať takto: «Posol Svätého Antona». Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatitelia na «Posla Sv. Antona» obdržia jednu z týchto knižoček zdarma.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v kníhtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin Paulovič. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1903.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 stránkach s obráz-

kami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

«Posol božsk. Srdca Ježišovho» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov. Pšenica: tiská K. 8.25—8.80, peštianska K. 8.15—8.65, belehradská K. 8.25—8.65, banátska (76 kilogramová) K. 8.15—8.55. — Raž: K. 6.50—6.75. — Jačmeň na krm K. 5.85—6.05. — Ovos: prvotriedny 5.80—6.00, druhotriedny 5.65—5.80. — Kukurica: K. 5.35—5.45. — Repica: K. 10.35—10.55. — Prosó: K. 5.30—5.40

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	14.20	13.60	13.00	12.50	12.00	11.60	11.00
			č. 7	7½	8		
			K. 10.60	9.00	6.00		

Otruby: K. 4.20, hrubé K. 4.40.

Ďatelinové semä: lucerna K. 54.00 do 60.00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 4.00—4.40, žlté K. 5.00—6.00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bôb: K. 8.00—8.35, tmavý K. 6.50—6.80, drobný K. 9.00—9.25, tarkavý K. ——. Hrach: K. 11.—12.00. — Šošovica veľká čistá K. 14.00—15.00. — Konopné semä: K. 9.00—9.25. — Lanové semä: prima K. 12.90—13.00. — Rasca: K. 29.00—30.00. — Mak: sivý K. 24.50—25.00, modrý K. 26.00—27.00. — Ladník: K. 7.00 do 7.50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor raffinovaný K. 69.00—69.50, kockový K. 71.00—71.00, kandis biely K. 72.00, žltý K. 68.50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 46.00 prima ruskô (***) K. 43.00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 15.00—15.25, slavonský (1903) K. 15.25—15.50 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (120 kusové) K. 18.50 do 19.00, srbské (80—85 kus.) K. 23.50—24.00.

Sviňská masť: budapeštianska K. 66.00 do 66.50. Slanina: vidiecka K. ——. mestská 3 kusová K. 59.50—60.00 za 50 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 151.00 do 152.00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden baril 43.00—44.00.

Kto má knihy do daru?

Prosíme všetkých šľachetných ľudomilov, ktorým leží na srdci osveta kresťanská chudobných delníkov budapešťanských, aby ráčili láskave pripomocť nám ku založeniu primeranej knižnice pre «Budapešťanský katolícky delnícky kruh». Kruh tento sl. vládou potvrdený započal už účinkovanie svoje: objednal si miestnosť za 600 korún a členovia jeho ochotne prichádzajú po nedeľkách k rozhovoru a prednáškam v duchu kresťanskom držaným. Ale príspevky členovské sú tak skromné, že z nich nemožno nám založiť knižnicu a vôbec pri chudobe našich tunajších rodákov-robotníkov odkázani sme na priazeň každej šľachetnej duše, ktorá i v tom slovenskom robotníkovi vidí človeka a katolíka Kristu verného. Kto tedy máte snáď zbytočné pre seba knihy náboženské a mravnopoučné v reči slovenskej alebo v reči maďarskej písané, ráčte tiež doposlať na nížeudatú adresu. Kto chce sa smilovať nad našimi tunajšími bratmi, nachodiacimi sa v biednom postavení bez práce, a chcel by daktorým halierom prispieť týmto polutovaniahodným bratom našim ku pomoci: ráčiž milodary svoje tiež na túto doposlať adresu: *Edvard Sándorfi, Budapest, VIII., Tavaszmező-u. 19.* Miestnosť súkromná spolku nášho je: Bpest, VIII., Práter-u. 33.

VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlčky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedácie ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodné táčce.
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus lajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento

není kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepačí peniaze spätky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť zebý si túto okrášľujúcu garnitúru nezabstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'álej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v posaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koločvár barón Bánffy jeho exell.

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanoník.

Zasielku s jedácm servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošl' u. S. Keresztes hlavný slúžny. Bozovič, Kr.-Sörénska st.

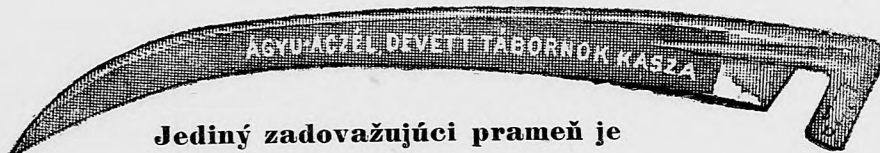

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

jediný zosielateľ kosí generála Devetta,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generala Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosíť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

jedného riadneho kosca, vykovaná a vprobovaná zašle za so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výš menovanej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý zdarma mu zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciarov. Cenná britvová pošva zdarma.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen
Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zhladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. (ddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Vnemocnici
Sv. Rochusa bolo už
136 pádov takých z prameňmi
ktorých ostalo úplne vyčie-
ných 129. Od dávnejšej doby totiž upot-
rebujú ni, proti lámke takzvaný

KRIEGER

REPARATOR.

Veľká fľaša stojí 2 kor. — Malá fľaška 1 kor.

Chránme sa od napodobňujúcich.

Hlavný sklad je:
Vieškápi Korona,
Budapest, VIII., Kalvin-ter.

K dostaniu je aj po druhých le-
kárnach. Poštové rozposie-
lanie je každodenne.

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluje, za čo dobre stojíme: pri lámke, lupániu, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, bofasti hlavy a zubov po-
žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčoch, proti všeobecnej slabosti a. t. d'.

Nietajni
prostriedok

hlavných nemocíach, chlad-
ných rukách a nohách,
krčoch srdca, epilepsii, mo-
krosti postele, slabosti,
záduhu, isibli, bľadosti zá-
ratu, zlomi sluchu, nemo-
ciach nervov, influenze,
proti

20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetický križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korun. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco zamene-
nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benédikt Sachsel, Lobes**
135 (pošta Pilsen Čechy.)

Najlepšie

Koše

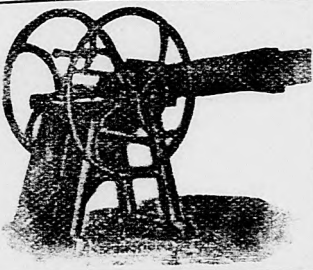
dodáva známa firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Páni hospodári! Netreba vám via-
cej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláfačky s oce-
tovými guľičkovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zрно. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, brány. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné man-
gle** na prádlo, decimálne váhy a stroje na lá-
manie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).

Smrteľné nebezpečie na jednej svatbe.

(Odtisk zakázaný.)

Skutočná udalosť dľa rozprávky Jána Mudroňa v Komárom-Tarjáne.

(Odtisk zakázaný.)

Bolo po žatve, tu sedeli sme pod lipou pred kostolom s našim starým učiteľom, rozprávky ktorého sme tak radi počúvali. Tento raz nám rozprával o svojom priateľovi.

«Sused Michal», vravel medzi iným, bol veľmi obľúbeným človekom a dedinským rychtárom; mal dve dcéry, z ktorých jedna, 18ročná Mária vydat sa mala za syna zámožného lichvára, Martina. Tá druhá dcéra bola bladá, chorľavá, 18ročná dievča, trpela od detinstva na pakostnicu, štiepanie v údoch: ramená a nohy jej boli opuchnuté, vždy mala bolesti hlavy, klopanie srdca, závrat ju napádal a mdloba, a poneváč takmer vždy ležala v posteli, nemala chuť k jedlu. Bohatý gazda nešetril peniaze, aby mladšiu dcéru svoju vyliečil, ale nič nepomohlo. Pred tromi rokmi, keď sa staršia dcéra vydávala mala, nevedel ani gazda sám, koho by mal pozvať za starejšieho bez toho, že by ostatných susedov nejak neurazil, z ktorých jedonkaždý milerád by bol šiel za starejšieho, lebo všetci milovali gazdu. Tu si razom vzpomienka na mňa a na krásne časy, keď sme spolu slúžili pri vojsku. Vtedy povedal svojej manželke, s ktorou sa radil, koho by mal pozvať za starejšieho: «Môj starý priateľ učiteľ ten a nikto iný nebude starejším!» Hneď písal, aby prišiel. To bola myšlienka, ktorú mumľeš Božia vnukla. Svitol deň svatby. Hostia sa dostavili z celého okolia, v chráme držal pán farár peknú kázeň potom šli sme za zvukov príjemnej hudby domov, sde sa pri víne, hudbe a tanci všetko rozveselilo. Raozm nastalo ohromné rozčulenie. Gazda klesol staby ho hrom bol uderil, oči mal zavreté, trisol sa na celem tele, tvár mu bola celkom premenená. Hudba zamlkla, svatobníci stáli od ľaku bledí ako prikovaní. Hneď otvorili okná a gazda umývali octom a vodou, ale všetko marne; ženy a dievky bedákaly a zúfale si vlasy šľibaly, srdce sa mi svieralo a ja som nemohol pomôcť! Tu mi vzkrsla v hlave ratujúca myšlienka, volám na manželku svoju:

«Oh, keby sme tu mali Fellerov Elsa-Fluid, ten by nášmu priateľovi istotne pomohol!» Moja manželka rýchlo prekutala svoje vačky a na šťastie našla dve flašky; vzal som jej jednu z ruky kľakol k Michalovi, natrel som mu okolie srdca, prsa a hlavu a nakvapkal som mu niekoľko kvapiek z podivného Fellerovho Elsa-Fluidu do úst. Môj dobrý priateľ hneď otvoril oči a šeptal: «Ešte, ešte!» Dal som mu ešte 10 kvapiek a hneď mu bolo ľahšie. Gazda onedlho vstal; všetci plakali od radosti, blahoželali gazdovi a mne. Veselie sa zase započalo, všetko zase ožilo. Hostia si vždy pripíjali na zdravie dorábatela lekárnik Eugena V. Feller a Stubici. O hodinu bol gazda už celkom zdravý. Hostia vtedy chceli vedieť, že zkdial poznám tento podivne účinkujúci Elsa-Fluid? a ja som im potom rozprával, aký chorý bol vždy môj priateľ a dobrý známy gazda, kaprál Hoffer, ako trpel na bolesti žalúdka, mdlobu, nechúť k jedlu, jatrovú nemoc,

Môj dobrý priateľ hneď otvoril oči a šeptal: «Ešte, ešte!»

klanie, tak, že ho z vojantčiny domov poslali, ale doma mu tiež nebolo lepšie, vždy viac a viac chradnul, mal koliku, bolesti prs, užil všelijaké lieky, ba i všelijakých fluidov, o ktorých čítal v kalendároch, ale nič mu nepomohlo. Tu čítal raz v kalendári rozprávku o Fellerovom Elsa-Fluide a o Elsa-pilulkách a hneď si objednal u lekárnik Eugena V. Feller a Stubici, Templom-utca 18. (Záhrebská stolica) 1 tucet (12 flašiek) Elsa-Fluidu za 5 korún a 6 škatuliek Elsa-Piluliek na prehnanie za 4 kor. Poštovné porto zaplatil dobrý apatekár sám. Užil denne trikrát po 20 kvapkách Elsa-Fluidu v šálke sladkého mlieka a tre si denne 2 krát čistým Elsa-Fluidom žalúdok, brucho, prse a všade tam, kde bole cítil; z Elsa-Piluliek užil denne 4 a bolo mu so dňa na deň lepšie a teraz je úplne zdravý a každému odporúča proti všetkým neuhom právy Fellerov Elsa-Fluid a Fellerove Elsa-pilulky. Teraz všetia ľudia v dedine užívajú Fellerov Elsa-Fluid a liečia ním menovite popáleniny, rany, klanie, štiepanie v údoch, zrádnik, hlísty u detí, slabý zrak. Jeden človek bol už takmer slepý, a za 6 týždňov upotrebil Fellerov Elsa-Fluid roztriedený s vodou k umývaniu a teraz zase vidí ako predtým, keď bol ešte mladý.

Dalej chuália ľudia Fellerov Elsa-Fluid proti vytknutiu, ruži, boleniu prs, boleniu hrdla a gágora, záduchu, pluvaniu krve, zachrýpnutiu, krčom, nočnému poteniu, ba aj proti zastaralým neuhom nervosity, bleďačke, a málokrevnosti som počul Fellerov Elsa-Fluid chváliť a užívaný súčasne s Elsa-pilulkami osozí aj oproti žltacke a žalúdkovým chorobám.

Ja sám, — tak rozprával učiteľ ďalej, — ďakujem Elsa-Fluidu, že zase dobre vidím, lebo prv, než ma Hoffer upozornil na Fellerov Elsa-Fluid, som

už už myslel, že nikdy viacej nebudem vidieť, tak zle už bolo smojima očima! Gazda hneď objednal u lekárnik Eugena V. Feller a Stubici (Templom-u. 18.) 4 tucety Elsa-Fluidu za 16 korún a o niekoľko týždňov úplne vyzdravela i jeho mladšia dcéra, a teraz často objednávajú 1 tucet za 5 korún pre chudobných.

Zo svatobných hosťov už tiež mnohí objednali si Fellerov Elsa-Fluid a Fellerove hnujúce Elsa-pilulky a dosiahli najlepšie úspechy ešte aj pri hučiení v ušiach, škroulosnom hnojení výsype, pri zimnici borúčke, influenci, nátku, ochromeniu ramien a nôh, hámerhroidu (zlatej žily), kyslého grgania, mdlôb a menovitie oproti boleniu zubov. Toto je rozprávka starého učiteľa, ktorú, mi nedávno môj priateľ sdělil. Rozumie sa, že som si aj ja hneď objednal Fellerov pravý Elsa-Fluid, predne 24 flašiek za 8 korún 60 halierov, potom 36 flašiek za 12 korún 40 halierov a Elsa-Fluid mi prinavrátil zdravie. Nielen nemocní, lež i zdraví si objednávajú Elsa-Fluid ku každodennému umývaniu. Som presvedčený, že mi každý povdačný bude, kto si objedná Elsa-Fluid. Len sa varujeme od napodobenín a objednávajme rovno v Stubici a napišme jasno adresu lekárnik: **Eugen V. Feller lekárnik, Stubicza, Templom-utca 18. (Hrvatsko.)**

Pravý Fellerov Elsa-Fluid (Fellerov Fluid z esencií príjemne voňajúcich bylín so známku „Elsa“) musí na všetkých úpravách a na každej flaške nosiť takúto ochrannú známku, jaka je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». Poneváč najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa ctený čitateľ, aby pozoroval na meno „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padelaniami (ako na príklad Zlatý-Elsa-Fluid, Lujza-Fluid objednet si atď.). Nesvedomí ľudia ešte aj ochrannú známku napodobujú, teda aj ochranná známka je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa». Zdarma pri 12 flaškách. dostanete po každom opätovne objednanom tucete, aj s portom, škatulou a návodom k upotrebeniu! Elsa-Fluidu 1 flašku. **Chraňme sa od napodobovania!** — Menej neposielame.

12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš 5 korún — hal. 48 fliaš alebo 24 dvoj. fliaš 16 korún — hal.
24 „ 12 „ 8 „ 60 „ 60 „ 30 „ 20 „ „
36 „ 18 „ 12 „ 40 „

Kto na žaludkové bolesti a na netravenie (chufi k jedlu) trpí, tomu najlepšie odporúča ju sa Fellerove Rebarbara-Elsa-Pilulky s ochranov známok «Elsa» (Pilul. rhei chim. comp.) na krátko: „Elsa-Pilulky“. Tieto pilulky istotne rýchlo a bez bolesti napomáhajú na prehnanie; účinkujú rýchle, isto, bezbolostne, zvyšujú chuť k jedeniu a napomáhajú trávenie, čistia ulavuju ako bóle aj choroby žalúdka tráviacich ústrojov. Obzvláštne pri zlom trávení, žl táčke atd. atd. a pri druhých chybách; dopomáhajú tiež i pri tvrdej stolici natoľko, nakoľko koža a druhé ústroje pohybujú sa. Veľký počet povdačných listov. Mnoho pochvali o užívaní piluliek v jedno spolu s Fellerovim „Elsa-Fluidom“. Pilulky sú len vtedy opravdivé, keď na žltu zabarvených škatulkách nachodí sa ochranná známka „Elsa“ a podpis „Feller“. Jedon balík (6 škatuliek) stojí 4 korúny.

(6 škatuliek) stojí 4 korúny.

Osem ročné dievča cez celú zimu trpelo na nohi bolesti a kroz «Elsa-Fluid» za eden týždeň celkom vy-zdravelo.

Josef Kraják

(Nemcsény Tekovská stol.)

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napiše adresu jediného dorábatela:

EUGEN V. FELLER, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
STUBICA, Templom-utca 18. szám. (záhrebská stol.)

Na prosby, prospekty, návody, ku užívaniu, atď. dostane každý z darma.

Na proty hlavy bolenia hučanie v ušach, zubov, žalúdka, pichaniu, ranách, slovom pri všetkých nemocáh s dobrým úspechom účinkuje «Elsa-Fluid».

Juraj Király
Svätý Lavrinec (Baraňanská stolica).